

A vízköddel oltó berendezések engedélyezési gyakorlata Magyarországon

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Tűzvédelmi törvény) 13. § (1) bekezdése értelmében forgalomba hozni, beépíteni, használni és készenlétkben tartani csak olyan tűzoltó-technikai terméket lehet, mely rendelkezik tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal.

A Tűzvédelmi törvény 4. § h) pontja értelmében beépített vízköddel oltó berendezés tűzoltó-technikai terméknek minősül.

„4. §

h) tűzoltó-technikai termék: a tűz észlelésére, jelzésére, oltására, a beavatkozás könnyítésére és a tűzkár csökkentésére, vagy a tűz terjedésének megakadályozására alkalmazott berendezés/eszköz, a tűzoltó készülék, oltóanyag, a tűzoltóság által a tűzoltás, műszaki mentés során használt jármű, felszerelés, hírközlő eszköz, védőeszköz;”

A beépített vízköddel oltó berendezések tervezésére, kivitelezésére nincs honosított harmonizált szabvány előírás, ezért a Tűzvédelmi törvény 13. § (2) bekezdésének megfelelően azt csak a tűzvédelmi hatóság (BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság) vizsgálaton alapuló hatósági engedélye alapján lehet forgalomba hozni, beépíteni, használni és készenlétkben tartani.

A BM OKF a vízköddel oltó rendszerek forgalomba hozatali engedélyezési eljárása során vizsgálja, hogy a berendezés, a rendszerelemek általánosságban megfelelnek a vonatkozó követelmények: Hatóság az ügyfél által benyújtott kérelem alapján vízköddel oltó rendszer forgalomba helyezését, mint oltórendszer engedélyezheti.

A forgalomba hozatali engedélyezési eljárás során a vizsgált vízköddel oltó berendezés megfelelőségét a hatóság – jogszabályi előírás illetve honosított harmonizált szabvány hiányában – a CEN TS 14972:2008 számú műszaki specifikáció alapján értékeli.

A forgalomba hozatali eljárás során a kérelmezőnek legalább egy valós méretű tüzteszt vizsgálati jelentés és jegyzőkönyvet kell benyújtani annak igazolására, hogy a vízköddel oltó berendezés legalább egy kockázati osztályú tér védelmére alkalmazható.

Megjegyzés: A vízköddel oltó rendszerek egy konkrét esetben alkalmazni kívánt műszaki kialakításának alkalmasságát a katasztrófavédelem területi szerve a létesítési engedélyeztetési eljárás során vizsgálja.

Jogszabályi követelményként jelenik meg, hogy a 28/2011. (IX. 6.) BM rendelettel közzé tett Országos Tűzvédelmi Szabályzat (a továbbiakban: OTSZ) X. fejezet 141. § (2) bekezdése szerint amennyiben a beépített tűzoltó berendezés alkalmazhatóságát műszaki követelmény nem szabályozza, úgy az alkalmasságát tüzteszt vizsgálat eredménye igazolja.

Az CEN TS 14972:2008 számú műszaki specifikáció rögzíti a Rendszer és típusvizsgálati dokumentációra vonatkozó követelményeket, mely dokumentációt a forgalomba hozatali engedélyezési eljárás során a kérelmezőnek a hatóság részére be kell nyújtania.

A műszaki specifikáció szerint a vízköddel oltó berendezések alkalmasságát az ISO/IEC 17025 szabvány szerint működő kvalifikált vizsgáló laboratórium által végrehajtott valós méretű tüztesztekkel kell igazolni. Ennek értelmében azon vizsgáló laboratóriumok, melyek nem felelnek meg a fent említett szabványban foglaltaknak, az általuk lefolytatott valós

méretű tűztesztek jelentései és jegyzőkönyvei nem megfelelőek az alkalmazhatóság igazolására. A CEN TS 14972:2008 számú műszaki specifikáció B mellékletének B.6 pontja kimondja: A tűztesztek végzőnek igazolnia kell, hogy minőségi rendszert működtet, műszakilag kompetens és képes érvényes eredmények létrehozására.

Részegység vizsgálatok:

A CEN TS 14972:2008 4.1. pontja alapján a teljes vízköddel oltó rendszer értékeléséhez a részegységek vizsgálata is hozzátartozik. A szabvány D melléklete a vízköd szórófejek vizsgálatát írja elő. A rendszer további részegységei esetében a létező részegység-szabványokon alapuló szokásos értékelést vagy felülvizsgálatot kell elvégezni. Ha a vonatkozó részegység-szabványok nem állnak rendelkezésre, akkor az arra jogosult vizsgálólaboratóriumoknak eseti értékelést kell végezniük.

A CEN TS 14972:2008 10.1. b) pontja értelmében egy adott kockázatra vonatkozó rendszer-engedélyeztetés vagy alkalmasság céljára összeállított dokumentációnak tartalmaznia kell a részegységek nemzetközileg elismert vizsgálólaboratórium által készített vizsgálati jegyzőkönyveit.

Megjegyzés: A nemzetközileg elismert vizsgálólaboratórium fogalma az CEN TS 14972:2008 szabványban nem került rögzítésre, így annak eldöntése, hogy mely laboratórium tekinthető nemzetközileg elismertnek, nem egyértelmű az eljárás során az engedélyező hatóság mérlegel az elfogadásról.

A forgalmazási engedélyezési eljárás a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó közigazgatási eljárás, így a hatóság a törvényben rögzített eljárási szabályok alapján jár el.

A forgalomba hozatali eljárás során benyújtandó rendszer-engedélyeztetési és típusvizsgálati dokumentáció további részei:

Kérelem (illetékbélyeggel)

A hatósággal történt előzetes egyeztetésről készült dokumentumok (feljegyzés, jegyzőkönyv)
Műszaki leírás, mely a fentiekben túl tartalmazza:

- a rendszer működési leírását,
- a rendszer alkalmazási korlátait,
- azokat kockázati osztályokat, melyek védelmére a rendszer alkalmas,
- a rendszert felépítő alkotóelemek tételes felsorolását, azok pontos megnevezését,
- az alkotóelemek azonosítására használt jelrendszer részletes, érthető bemutatását
- az egyes alkotóelemek műszaki adatlapjait,
- a rendszer tervezésére vonatkozó gyártói előírásokat és ajánlásokat
- a rendszer telepítésével, kivitelezésével kapcsolatos gyártói előírásokat és ajánlásokat
- a rendszer üzembe helyezési eljárásával és az üzembe helyező mérnök képzésével kapcsolatos gyártói előírásokat és ajánlásokat
- a rendszer folyamatos – üzemeltető által végzendő – ellenőrzésével és kapcsolatos gyártó előírásokat és ajánlásokat
- a rendszer karbantartását végző szervezettel kapcsolatos gyártó előírásokat
- a rendszer kezelési és karbantartási utasítását

A (általános) forgalmazási engedély birtokában a Katasztrófavédelem területi szervei Kormány rendeletben kapott felhatalmazás alapján első fokú hatóságként járnak el a vízköddel oltó berendezések létesítési, illetve a használatbavételi eljárások során.

A létesítési és használatbavételi eljárások szintén a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó közigazgatási eljárások.

A létesítési eljárás során az általános forgalmazási engedéllyel rendelkező vízköddel oltó berendezés adott területre, kockázati osztályra, rendeltetésre történő megfelelőségét vizsgálja az eljáró hatóság, az alkalmazásra történő megfelelőséget igazoló valós tűztesztek alapján. A hatóság többek között vizsgálja, hogy a tűzoltó berendezés azokból az alkotóelemekből épül-e föl melyek a forgalmazási engedélyezési eljárás során figyelembevételre kerültek, a rendszer tervezése a gyártó által készített tervezésre, karbantartásra, üzemeltetésre vonatkozó kézikönyvre (tervezési segédlet) alapján történt-e meg. A létesítési tervdokumentáció tartalmi követelményei jogszabályban rögzítettek.

A vízköddel oltó berendezések létesítési és használatbavételi eljárása során a legfontosabb elvek egyike, hogy a hatóság képviselője megértse a rendszert. Ismerje fel az oltórendszer és a védett tér (épület) közötti kapcsolatokat, melyek alapján elemezze a tűz esetén kialakuló körülményeket és értékelést végezzen.

Jogszabály, illetve honosított harmonizált szabvány nem rendelkezik a vízköddel oltó berendezések üzembe helyezési követelményeiről, ezért a hatóság a helyszínen tesztek lefolytatásával győződik meg arról, hogy a rendszer működőképes, a védelem ellátására alkalmas. A beépített oltóberendezések működése szorosan kapcsolódik az épület elektromos és gépészeti rendszereivel, összhangban működik az épület tűzjelző berendezésével, ezért a tesztelések során a hatóság minden lehetséges körülményt feltételezve vizsgálja az oltóberendezés működését. A tesztek eredményei, a használatbavételi eljárás során tapasztaltak jegyzőkönyvben kerülnek rögzítésre. Az eljárás során a hatóság részére megvalósulási dokumentáció kerül benyújtásra, mely a megvalósult állapotot bemutató műszaki leírás és a tervrajzokon túl tartalmazza a beépített és felhasznált elemek tanúsítványait és igazolásait, továbbá azokat a bizonylatokat és kivitelezői nyilatkozatokat, melyek a beépítés során alkalmazott eljárások (nyomáspróba, csőtisztítás, hegesztés) megfelelőségét igazolja.